

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ-ДОСЛІДНИКІВ У ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

Зміни в українському суспільстві створюють передумови для визначення загальної стратегії сучасної системи вищої освіти, яка вимагає підготовки конкурентоспроможних фахівців-професіоналів, що поєднують у собі гуманістичні переконання, фундаментальні теоретичні знання й практичну підготовку. Стратегічні напрями розвитку вищої освіти визначено Законами України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті, концептуальними засадами розвитку педагогічної освіти України, її інтеграції в європейський освітній простір.

Система освіти України, як зазначає К. Левківський, здатна конкурувати з системами освіти передових країн. Однак її переваги можуть бути швидко втрачені, якщо не буде сформульована загальнонаціональна освітня політика, яка матиме широку підтримку громадськості [3, с. 5].

Так, основною метою державної політики в галузі вищої освіти є створення умов для розвитку високультурної особистості, оновлення змісту освіти й організації навчально-виховного процесу відповідно до європейських і світових стандартів. Саме тому посилюються вимоги до викладача вищого навчального закладу, який відіграє провідну роль у реалізації актуальних завдань освітньої сфери.

Аналіз філософської, психологічної та педагогічної літератури з проблеми професійного розвитку викладача вищої школи, становлення його професійної компетентності засвідчує, що досліджувалися різні аспекти цієї проблеми: педагогічна підготовка викладацьких кадрів для вищих навчальних закладів (В. Галузинський, В. Гончаров, С. Григорьев, М. Євтух, В. Колаховський, В. Кузнецов, Н. Ничкало та інші); удосконалення професійно-педагогічної майстерності викладача вищої школи (В. Бабкіна, Є. Барбіна, В. Загвязинський, М. Єрецький, М. Іванова, В. Ковальова, О. Пехота, М. Сметанський та інші); зміст професійно-педагогічної діяльності викладача (Е. Абдюшев, В. Антипова, Є. Бережнова, З. Єсарєва, Н. Кузьміна, Ю. Янковський та інші); професійно-педагогічне становлення викладачів вищої школи (Є. Вознесенська, А. Кабош, Ж. де Лансер, Р. Лалле, Ж. Леклерк та інші). Проте, незважаючи на наявність у сучасній науці значної кількості наукових праць, присвячених проблемі підготовки майбутнього викладача, на сьогодні вона залишається однією з найбільш дискусійних. Поза увагою дослідників залишилася проблема фахової підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методики початкового навчання.

Мета статті – розглянути структуру та зміст фахової підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методик початкового навчання.

Так, процес магістерської підготовки майбутніх викладачів, а саме формування в них педагогічної культури, розкрито в роботі С. Чорної [4]. Дослідницею вперше визначено та науково обґрунтовано комплекс організаційно-педагогічних умов, що сприяють формуванню педагогічної культури магістрантів, удосконалено форми й методи їх професійної підготовки.

Розглядаючи вказану проблему, неможливо залишити поза увагою докторське дослідження В. Береки “Теоретико-методичні основи фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти” [1]. Ученим доведено, що фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти набуває ефективності, якщо здійснюється відповідно до розроблених і обґрунтованих теоретичних і методичних основ, у яких відображено освітні парадигми й концепції, враховано тенденції, прогресивні ідеї вітчизняного й зарубіжного досвіду фахової підготовки магістрів; зміст, форми та напрями формування фахової компетентності.

Аспекти цієї проблеми знайшли своє відображення у науковій роботі Р. Гейзерської. Дослідниця, аналізуючи роль навчального процесу у формуванні професійно значущих якостей магістрів економічного профілю, підкреслює, що навчальна діяльність студента магістратури є нормативною і чітко визначеною державними освітніми стандартами [2, с. 105].

Безумовно, в Україні державні стандарти магістерської підготовки – це основа оцінки освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня слухачів магістратури, де державна компонента визначає структуру, напрями і спеціальності, за якими здійснюється їх фахова підготовка. Галузева компонента державних стандартів освіти базується на державній компоненті та включає освітньо-кваліфікаційні характеристики (далі – ОКХ) й освітні-професійні програми (далі – ОПП).

Варіативний компонент кваліфікаційної характеристики доповнює і конкретизує кваліфікаційні вимоги до змісту освіти з боку конкретних замовників-споживачів фахівців і використовується для: визначення змісту навчання за цільовою підготовкою фахівців або підготовкою в межах відповідної спеціальності; розробки та корегування варіативного компонента освітньо-професійної програми підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня; підвищення рівня соціальної захищеності випускників вищого навчального закладу за рахунок забезпечення мобільності системи підготовки фахівців щодо задоволення вимог ринку праці.

Кваліфікаційні ознаки фахівців-“магістрів”, згідно з ДК 003–95, віднесені до розділу 2 – “Професіонали”. Цей розділ включає професії, які передбачають високий рівень знань у галузі психолого-педагогічних і методичних

наук. Професійні завдання полягають у збільшенні існуючого фонду знань, використанні концепцій, теорій і методів для вирішення конкретних проблем або у систематизованому викладі відповідних дисциплін у повному обсязі.

Для магістра спеціальності 8.010102 “Початкове навчання” об’єктом діяльності є забезпечення читання циклу педагогічних дисциплін та окремих методик у вищих і спеціальних педагогічних навчальних закладах I–IV рівнів акредитації.

Метою професійної підготовки магістра спеціальності 8.010102 “Початкове навчання” є формування готовності майбутніх фахівців вирішувати професійні завдання з педагогіки та методик початкового навчання у вищих і спеціальних педагогічних закладах I–IV рівнів акредитації.

Магістр спеціальності 8.010102 “Початкове навчання” має володіти комплексом як фундаментальних, так і спеціальних знань, які дають змогу самостійно ставити і вирішувати складні психолого-педагогічні завдання освіти, забезпечувати викладання педагогіки і методики початкового навчання у вищих і спеціальних педагогічних закладах I–IV рівнів акредитації.

Проаналізуємо навчальні плани фахової підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методик початкового навчання.

Навчальні плани цілком правомірно вважають стратегією, а навчальні програми – тактикою навчального процесу. Ці документи є вирішальною ланкою у науковій організації і плануванні навчального процесу вищого навчального закладу. Завдяки їм у кінцевому підсумку вирішуються головні питання змісту підготовки фахівців.

Відомо, що постійне оновлення змісту освіти вищої школи є визначальним елементом її життя й ефективного функціонування. Цим, насамперед, зумовлена необхідність розробки сучасних кваліфікаційних вимог до випускників вищих навчальних закладів з неодмінним урахуванням досягнень сучасної науки, техніки і виробництва, культури та освіти. Такою є нормативна вимога цивілізованого світу. Однак в Україні справа ускладнюється тим, що перебудова вищої школи відбувається в умовах переходу до ринкових відносин господарювання, які об’єктивно теж висувають перед вищою школою свої вимоги щодо освітніх програм. Отже, ми змушені вирішувати одночасно дві проблеми, кожна з яких сама по собі є надзвичайно складною.

Згідно з вимогами теорії і практики будівництва незалежної України, Концепції української національної школи, викладач-дослідник у галузі педагогіки і методики початкового навчання повинен мати високий рівень професійної підготовки, бути ерудованим і культурним, переконаним патріотом, гідним представником української інтелігенції. Відповідно до цього в Інституті початкової освіти та практичної психології Бердянського державного педагогічного університету у 2010 р. викладачами розроблено кваліфікаційні вимоги до викладача-дослідника у галузі педагогіки і методики початкового навчання з урахуванням вимог до кваліфікаційних характеристик педагогічних працівників.

Так, фахівець має поєднувати в собі широку фундаментальну, наукову і практичну підготовку, досконало володіти своєю спеціальністю, постійно поповнювати свої знання, розширювати світогляд, вміти на практиці застосовувати принципи наукової організації праці. Складені кваліфікаційні вимоги є документом, яким керуються викладачі Інституту початкової освіти та практичної психології Бердянського державного педагогічного університету.

З метою визначення впливу дисциплін, що вивчаються на педагогічному факультеті, на підготовку майбутнього викладача-дослідника у галузі педагогіки і методики початкової освіти, зроблено їх аналіз.

Аналізуючи навчальний план 2010 р., ми дійшли висновку, що нормативні навчальні дисципліни, які впливають на підготовку викладача-дослідника в галузі педагогіки і методики початкового навчання, можна об'єднати в такі цикли: цикл гуманітарної і соціально-економічної підготовки; цикл професійної та практичної підготовки (табл. 1 і 2).

Таблиця 1

**Розподіл загального обсягу терміну навчання
магістрів між циклами дисциплін**

Цикли дисциплін		Години	Кредити
1	Цикл гуманітарної і соціально-економічної підготовки	270	7,5
2	Цикл професійної та практичної підготовки	1890	52,5

Таблиця 2

**Навчальний план
Галузь знань: 0101 – Педагогічна освіта
Шифр та назва напрямку підготовки:
8.010102 – Початкове навчання
Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр**

Цикл дисциплін		Загальна кількість годин/кредитів	Форма семестрового контролю
I. Цикл гуманітарної і соціально-економічної підготовки			
1	Філософія освіти	108/3	Екзамен (II)
2	Іноземна мова	108/3	Екзамен (II)
3	Менеджмент в освіті	54/1,5	Залік (I)
II. Цикл професійної та практичної підготовки			
4	Педагогіка вищої школи	54/1,5	Екзамен (I)
5	Психологія вищої школи	54/1,5	Залік (I)
6	Методика викладання педагогіки у ВНЗ	108/3	Екзамен (I)
7	Методика викладання історії педагогіки у ВНЗ	90/2,5	Екзамен (II)

Продовження табл. 2

Цикл дисциплін		Загальна кількість годин/кредитів	Форма семестрового контролю
8	Лінгводидактична підготовка та методика викладання освітньої галузі “Українська мова у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	Екзамен (I)
9	Лінгводидактична підготовка та методика викладання освітньої галузі “Російська мова” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	90/2,5	Залік (II)
10	Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Математика” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	Екзамен (I)
11	Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	Екзамен (I)
Варіативна частина циклу			
12	Методологія і методика наукових досліджень	54/1,5	Залік (I)
13	Інформаційні технології в освіті	90/2,5	Залік (II)
14	Тестологія	54/1,5	Залік (I)
15	Захист інтелектуальної власності	54/1,5	Залік (II)
16	Теоретичні основи мистецької освіти та методика викладання освітньої галузі “Образотворче мистецтво” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	–
17	Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Фізична культура” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	–
18	Лінгводидактична підготовка та методика викладання освітньої галузі “Іноземна мова” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	–
19	Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Інформатика” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	–
20	Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Технологія” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації	108/3	–
Усього		2160/60	–
Заліків		7	–
Екзаменів		8	–
III. Практична підготовка			
Вид практики		Семестр	Кредити
Науково-виробнича (стажистська) у вищому навчальному закладі		II	9
			Тижні
			6

Подаємо аналіз дисциплін трьох груп, які однаковою мірою впливають на підготовку майбутнього викладача-дослідника у галузі педагогіки і методики початкового навчання.

Так, цикл гуманітарної і соціально-економічної підготовки становлять “Філософія освіти”, “Іноземна мова”, “Менеджмент в освіті”.

У процесі засвоєння навчального курсу “Філософія освіти” студенти-магістранти поглиблюють знання в галузі філософських аспектів певних наук. Філософія як єдність світогляду та методології є відкритою для спеціаліста в будь-якій галузі науки. Курс має на меті розширити кругозір магістранта, активізувати його творче мислення, сприяти формуванню професійної майстерності. Він допомагає магістранту самостійно поповнювати знання, орієнтуватися в стрімкому потоці наукової інформації, прищеплює навички дослідної роботи.

Навчальний курс з іноземної мови передбачає удосконалення магістрантами навичок розмовної мови, розвиток уміння користуватися іншомовною літературою зі спеціальності та іншими джерелами інформації, а також вироблення навичок в анотуванні й реферуванні текстів іноземною мовою. За змістом і методикою проведення навчальні заняття з іноземної мови зорієнтовані також на підготовку майбутніх магістрів до складання вступного екзамену до аспірантури.

Курс “Менеджмент в освіті” містить вибрані питання теорії й практики управління в галузі освіти. Його призначено задля ознайомлення магістрантів зі сферою сучасних наукових досліджень щодо організації процесів планування управління, мотивації та контролю. Програма передбачає ознайомлення з основними видами діяльності організації управління праці, механізмами процесів ефективного управління.

Курси “Педагогіка вищої школи”, “Психологія вищої школи”, “Методика викладання педагогіки у ВНЗ”, “Методика викладання педагогіки у ВНЗ” – одні із курсів циклу професійної та практичної підготовки.

“Педагогіка вищої школи” – курс, спрямований на озброєння майбутніх педагогів-магістрів теоретичними і практичними знаннями, необхідними для роботи асистентами у ВНЗ I–IV рівнів акредитації. На лекційних заняттях розглядаються питання розвитку вищої школи в Україні і за кордоном, сучасні методологічні підходи в педагогіці вищої школи, дидактичні проблеми та організація цілісного виховного процесу у вищій школі. Практичні заняття мають на меті формування вмінь змістовного аналізу методів і форм вузівського навчання й виховання, обґрунтування їх вибору в конкретних ситуаціях, планування та організації науково-дослідної роботи магістрантів, володіння методикою психолого-педагогічної діагностики професійної готовності випускника-магістра до роботи за фахом.

Програма курсу “Психологія вищої школи” спрямована на вивчення актуальних проблем сучасної психологічної науки і цілеспрямоване формування психологічних детермінант навчально-виховного процесу вищої школи. Курс передбачає також вивчення й аналіз психологічних закономірностей навчально-пізнавального процесу студентів (структура навчальної діяльності, особливості сприймання, пам’ять, мислення, мовлення, шляхи засвоєння знань тощо). У розділі курсу “Основи психології виховного процесу у вищому навчальному закладі” розглядаються основні психологічні умови формування особистості студента. Завершується курс психологічним аналізом діяльності викладача вищої школи.

Головним завданням курсу “Методика викладання педагогіки у ВНЗ” є розвиток у майбутніх викладачів нового педагогічного мислення, здатного до аналітичного осмислення всієї педагогічної дійсності, навчання їх творчих підходів до визначення педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях, уміння приймати самостійні найбільш вдалі рішення для вирішення різних педагогічних проблем. Зміст курсу включає такі основні напрями: загальнометодологічна орієнтація майбутніх викладачів на оволодіння ними провідними сучасними концептуальними педагогічними теоріями: ознайомлення їх з інноваційними аспектами професійної діяльності; розкриття сутності сучасних технологій навчання та визначення нетрадиційних способів досягнення поставлених навчальних цілей; розгляд сучасних проблем з теорії і методики виховання; формування готовності до нових підходів в управлінні та керівництві навчально-виховним процесом.

Курс “Методика викладання історії педагогіки у ВНЗ” покликаний реалізувати у своєму змісті основні методологічні та методичні засади Державної національної програми “Освіта” (Україна ХХІ ст.) шляхом критичного переосмислення досягнутого в галузі педагогічної науки.

На основі ретроспективного логіко-системного аналізу курсу методики викладання історії педагогіки майбутні викладачі зможуть виразніше та повніше висвітлити роль цілої плеяди теоретиків і практиків у розвитку національної загальноосвітньої та вищої школи, педагогічної науки (Г. Ващенко, В. Вернадського, Б. Грінченка, М. Грушевського, М. Драгоманова, А. Макаренка, С. Русової, В. Сухомлинського та ін.), а також використати найпрогресивніші ідеї загальнопедагогічної підготовки вчителя історичного минулого у практиці формування особистості майбутнього викладача-дослідника у галузі педагогіки і методики початкового навчання.

Мета курсу “Лінгводидактична підготовка та методика викладання освітньої галузі “Українська мова” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації” – підготовка магістрів до викладання методики української мови у ВНЗ, проведення науково-пошукової роботи.

У процесі викладання курсу “Лінгводидактична підготовка та методика викладання освітньої галузі “Російська мова” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації” здійснюється підготовка студентів-магістрантів до викладання методики російської мови у ВНЗ.

Мета курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Математика” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації” – поглиблення, систематизація знань, удосконалення вмінь і навичок студентів-магістрантів з методики викладання математики у початкових класах та озброєння їх теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками для успішного навчання студентів методики викладання математики в початкових класах.

Курс “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації” сприяє формуванню готовності майбутніх фахівців до викладання методики освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі.

Аналіз навчальних планів різних педагогічних закладів зі спеціальності 8.010102 “Початкове навчання” засвідчив, що, крім нормативних та спеціальних поглиблених курсів з підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методики початкового навчання, включено широке коло спецкурсів з тих галузей, які зумовлюють підготовку конкурентоспроможного викладача. Так, у навчальному плані БДПУ зі спеціальності 8.010102 “Початкове навчання” це такі спецкурси, як “Методологія і методика наукових досліджень”, “Інформаційні технології в освіті”, “Тестологія”, “Захист інтелектуальної власності”, “Теоретичні основи мистецької освіти та методика викладання освітньої галузі “Образотворче мистецтво” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації”, “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Фізична культура” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації”, “Лінгводидактична підготовка та методика викладання освітньої галузі “Іноземна мова” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації”, “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Інформатика” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації”, “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Технологія” у ВНЗ I–IV рівнів акредитації”. Значний розділ плану займає практична підготовка студента-магістра.

Наукова, дослідна і методична робота зі слухачами магістратури спрямована на організацію й проведення практичних досліджень з проблем удосконалення фахової підготовки до викладання педагогіки і методик початкового навчання. Одержані результати необхідно використовувати як у навчальній роботі, так і в педагогічній практиці.

Основні напрями педагогічної практики на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”: проектування навчально-виховного процесу у вищій школі з орієнтацією на інноваційну діяльність; організація дослідження, узагальнення та впровадження ідей перспективного

педагогічного досвіду з проблем викладання педагогіки і методик початкового навчання.

Сьогодні проблеми освітньої галузі свідчать про те, що питання якісної освіти в сучасних економічних та соціально-політичних умовах є базовим. Роль викладача в розвитку освіти залежить від його індивідуально-психологічної активності, фахового рівня, готовності приймати ефективні рішення та нести відповідальність за їх реалізацію.

Враховуючи специфіку вищих навчальних закладів, проводячи анкетування викладачів педагогічних факультетів, ми дійшли висновку, що в обсязі загального робочого навантаження викладача близько 50% часу припадає на розробку методичного забезпечення навчальних дисциплін та постійне його оновлення відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання. Як не прикро, педагогічна діяльність значної частини викладачів педагогічних факультетів реалізується на репродуктивному рівні, коли головне полягає в тому, щоб зміст і спрямованість дій відповідали загальновизнаним і офіційно схваленим прийомам і засобам педагогічної роботи у вищій школі. У процесі реалізації викладацької діяльності на цьому рівні активності практично не виступають цілі, які б мотивували пошук самостійних рішень для вдосконалення системи викладання.

Викладач педагогіки і методик початкового навчання має насамперед спрямовувати зусилля на підвищення власного професіоналізму і фахового рівня практичної діяльності.

У вищевказаному навчальному плані підготовки магістрів за спеціальністю 8.010102 “Початкове навчання” враховується те, що першою функцією викладача є, безперечно, викладацька діяльність. Тому він має володіти комплексом як фундаментальних, так і спеціальних знань, які дають змогу самостійно ставити і вирішувати складні психолого-педагогічні завдання освіти, забезпечувати викладання педагогіки та методик початкового навчання у вищих і спеціальних педагогічних закладах I–IV рівнів акредитації.

Згідно з ДК 003-95, магістр спеціальності 8.010102 “Початкове навчання” може займати посаду і виконувати роботи, які наведені в табл. 3.

Таблиця 3

**Посади, які може займати магістр спеціальності
8.010102 “Початкове навчання”**

Код КП	Код ОКПДТР	Назва посад та робіт
21		Професії у галузі початкової освіти
2111.1	23667	Вчитель початкових класів. Організатор початкового навчання
2310.2	20199	Асистенти, викладачі вищих і спеціальних педагогічних закладів I–IV рівнів акредитації
2111.2	25189	Співробітник науково-дослідних і науково-методичних об’єднань установ

Відповідно до посад, що може займати випускник-магістр спеціальності 8.010102 “Початкове навчання”, він придатний до виконання виробничих функцій, зазначених у табл. 4.

Після завершення терміну навчання за обраним фахом на базі кафедри та виконання програми відповідного рівня випускник проходить державну атестацію: захист магістерської роботи, що підтверджує фактичну відповідність рівня освітньої підготовки магістра вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Таблиця 4

**Виробничі функції, типові завдання діяльності та вміння,
якими має володіти магістр**

Зміст виробничої функції	Назва типового завдання, діяльності	Шифр типового завдання, діяльності	Зміст уміння	Шифр уміння
Забезпечення викладання педагогіки та методик початкового навчання для студентів вищих спеціальних педагогічних закладів I–IV рівнів акредитації	1. Планування процесу викладання педагогіки, методик початкового навчання для студентів вищих і спеціальних педагогічних закладів I–IV рівнів акредитації	ПФ. Е.01	1. Аналізувати чинну програму і навчально-методичну літературу. 2. Складати робочу програму	ПФ. Е.01. ПП. Р.01 ПФ. Е.01. ПП. Р.02
	2. Підготовка навчального забезпечення дисципліни	ПФ. Е.02	1. Створювати предметні ситуації з метою їх урізноманітнення. 2. Розробляти плани практичних та лабораторних занять із визначеної теми	ПФ. Е.01. ПР.0.03
	3. Проведення практичного та лабораторного заняття. Складання робочої програми навчальної дисципліни у вищих і спеціальних навчальних закладах I–IV рівнів акредитації. Освоєння методики проведення дослідження	ПФ. Е.03	1. Добирати, виготовляти та систематизувати навчальний матеріал	ПФ. Е.02. ПР0.01

Висновки. На підставі вищезазначеного доцільно вказати, що розглянуто структуру та зміст фахової підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методики початкового навчання. Разом з тим не можна залишати поза увагою деякі недоліки щодо цього питання. З-поміж основних виділимо такі: не розроблено державних стандартів з фахової підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методики початкового навчання; кожен заклад розробляє власний варіант робочого навчального плану; спостерігається дисбаланс між кількістю годин аудиторної і самостійної роботи у форматі різних чисел. Ці недоліки мають бути враховані при формуванні змісту професійної підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методики початкового навчання.

Література

1. Берека В.Є. Теоретико-методичні основи фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 / Віктор Євгенович Берека. – К., 2008. – 41 с.
2. Гейзерська Р.А. Вплив навчального середовища на формування професійно значущих якостей майбутніх магістрів економічного профілю / Р.А. Гейзерська // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. праць / [ред. кол. Т.І. Сущенко (відп. ред.) та ін.]. – Вип. 41. – Запоріжжя, 2007. – С. 104–114.
3. Левківський К. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості / К. Левківський // Вища школа. – 2010. – № 1. – С. 5–14.
4. Чорна С.С. Формування педагогічної культури майбутнього викладача вищої школи в умовах магістратури : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / С.С. Чорна. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.

КРАМАРЕНКО Т.В.

НАВЧАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Актуальність проблеми зумовлена зростанням міжнародних, культурних та економічних зв'язків України з іншими країнами, необхідністю діалогізації будь-якої професійної діяльності, динамічністю, мобільністю, гострим дефіцитом часу, притаманними сучасному етапу розвитку суспільства. Отже, чітко вимальовується діалогічний вектор у розвитку професійного спілкування в усіх галузях народного господарства. Тому розвиток культури діалогу може стати дієвим фактором удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема, спеціалістів торговельної справи та комерційної діяльності, який водночас надає імпульс до постійного подальшого саморозвитку особистості.